

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО ПОСЕРЕДНИЦТВА В УКРАЇНІ

доц. Рубанов П. М., студентка гр.Ф-81 Сургучева О. С.

Розвинута ринкова економіка передбачає наявність діючого ринку, який дозволяє забезпечити потреби суспільства та сприяє якісному розвитку економіки, а отже і держави в цілому. Забезпечення економічних відносин між учасниками ринку відбувається через фінансових посередників, завдяки яким вирішуються проблеми оптимального функціонування фінансового ринку. На ньому відбуваються процеси акумуляції, розподілу та перерозподілу вільних фінансових ресурсів. Одним з найголовніших чинників забезпечення ефективного функціонування фінансового ринку є достатній розвиток на ньому послуг фінансового посередництва. В українських умовах фінансове посередництво знаходиться у стадії розвитку та характеризується неповнотою і незавершеністю у кожному своєму елементі: правове забезпечення, інформаційна мережа, кредитно-фінансова система, система підготовки кадрів, наукове обслуговування тощо.

Фінансових посередників прийнято класифікувати за трьома основними групами: депозитні інститути (комерційні банки, траст-компанії, кредитні спілки і т.ін.), договірні ощадні інститути (страхові компанії, пенсійні фонди) та інвестиційні посередники (інвестиційні банки, іпотечні фонди, фінансові компанії і т.п.).

Банки є основним видом фінансових посередників, оскільки забезпечують реалізацію найбільшого переліку фінансових операцій, тоді як інші посередники спеціалізуються на окремих їх видах. Ключова роль банківських установ у фінансовому посередництві обумовлена історично пріоритетною роллю банків у здійсненні фінансових операцій, значними обсягами нагромаджених банківською системою активів, здатністю цих установ впливати на пропозицію грошового ринку, поширенням діяльності банків практично на усі сегменти фінансового ринку. Частка банківських активів у валовому внутрішньому продукті більшості країн у порівнянні з небанківськими фінансовими посередниками є найвагомішою. Переваги діяльності банків обумовили вибір банківсько-орієнтованої моделі фінансового посередництва у більшості східноєвропейських країн, що стали на шлях ринкових перетворень. Не виключенням є й Україна.

У ролі фінансового посередника банк виконує такі основні функції:

1) залучення заощадження населення та інших грошових коштів, надання їх у тимчасове користування іншим економічним агентам, які потребують додаткових капіталовкладень. Таким чином, забезпечують міжгалузевий та міжрегіональний розподіл капіталу;

2) на відміну від брокерів та дилерів створює власні вимоги і зобов'язання, які згодом стають товаром на грошовому ринку. Комерційний банк створює зобов'язання - депозит, приймаючи вклади від клієнтів, і вимогу до позичальника, видаючи позику;

3) акумулювання коштів різного походження, створення загальної грошової маси, в результаті чого задовольняється попит на кредитні ресурси з різними умовами їх надання;

4) надання клієнтам допоміжних послуг в операціях з цінними паперами, при здійсненні кредитування;

5) забезпечення розрахунків за допомогою акредитивів та векселів.

Діяльність банків та банківське посередництво, відповідно до законодавчо встановлених повноважень, переважно одноосібно регулює Національний банк. Таким чином, здійснюється розрізнено - відомче державне регулювання та нагляд за діяльністю тих чи інших фінансових посередників.

З огляду на зазначене, для широкого впровадження послуг фінансових посередників і підвищення їх ефективності у сучасних умовах необхідно:

а) стимулювати цільову сегментацію формування клієнтського попиту щодо управління довіреними коштами, а згодом і його задоволення шляхом індивідуального чи обмежено-групового обслуговування;

б) стимулювати конкуренцію між банківськими й небанківськими структурами шляхом забезпечення рівних умов їх діяльності;

г) забезпечення кількісних і якісних «проривів» фінансового сервісу через застосування інноваційних фінансових послуг і продуктів;

д) перманентно збільшувати обсяги гарантованого відшкодування втрат клієнтських коштів за форс-мажорних обставин у банківських і небанківських сферах.

Фінансові посередники відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування фінансового ринку. Розвиток інституційних інвесторів може мати позитивний вплив на економіку України через сприяння ефективному перерозподілу капіталу та розширення пропозиції інвестиційних ресурсів. Також це має розширити можливості економічних агентів щодо залучення додаткових коштів для розвитку з одного боку та посилити стимули для їх ефективного використання з іншого. Створення ефективної інфраструктури фінансового ринку дозволить забезпечити, по-перше, ефективну й недорогу обробку трансакцій із установленням цін на справедливій основі; по-друге, функціонування системи, що забезпечує низький рівень ризику, з надійною системою контролю й належним фінансуванням; по-третє, проведення політики прозорості; по-четверте, інфраструктуру, що задовольняє потреби її учасників, як індивідуальних, так і інституціональних, розташованих як всередині країни, так і за її межами.